

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä 05.09.2023 § 74

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalautakunta, 05.09.2023

§ 74

Uhkasakon tuomitseminen, roskaantunut kiinteistö, Uusikylä

7165/11.03.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Ympäristönsuojelutarkastaja, Virve Kärkkäinen p. 044 416 3872

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kempainen Mika

Päätösehdotus

Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupalautakunta tuomitsee 5.5.2020 § 31 (Hämeenlinnan hallinto-oikeus 27.9.2021) asettamansa uhkasakon asetettua pienempänä ja määrää kiinteistön [REDACTED] omistajan [REDACTED] maksamaan kymmenen tuhannen (10 000) euron uhkasakon. Uhkasakon määrää on pienennetty, koska päävelvoitetta on osittain noudatettu.

Perusteluosa

Tiivistelmä

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta asetti jätelain mukaisen määräyksen Lahden kaupungin Uudenkylän kaupunginosassa sijaitsevan kiinteistön [REDACTED] omistajalle ja asetti määräyksen tehosteeksi 25 000 euron uhkasakon 25 romuajoneuvon poistamiseksi kiinteistön piha-alueelta 31.10.2020 mennessä. Kiinteistön omistaja valitti päätöksestä,

Hämeenlinnan hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja pidi veloitteen noudattamisen määräaikaan 31.12.2021 asti.

Kiinteistöllä on tehty useita valvontatarkastuksia vuosien 2018-2023 aikana. Siivousveloitetta on osittain noudatettu ja pihalta on poistettu 13 romuajoneuvoa uhkasakon asettamisen jälkeen. Lautakunnalle esitetään uhkasakon tuomitsemista pienennettynä, koska pääveloitetta on osittain noudatettu.

Asian käsittelyvaiheet

Asia on tullut vireille Lahden ympäristöpalveluille 4.6.2018, jolloin ensimmäisen tarkastus kiinteistölle tehtiin. Lahden ympäristöpalvelut kehotti kiinteistönomistajaa 12.6.2018 ja 26.11.2018 päivätyissä kirjeissä (muistio ja siivouskehotus) poistamaan kiinteistön piha-alueelta yhden romuajoneuvon kuukaudessa. Kiinteistönomistajan antamien tietojen mukaan 16.11.2018 tehdyn tarkastuksen jälkeen romuajoneuvoja oli myyty 5-6 kappaletta.

27.1.2020 tehdyn tarkastuksen perusteella todettiin, että 25 piha-alueella olevaa ajoneuvoa on luokiteltavissa romuajoneuvoiksi jätelain ja Suomen ympäristökeskuksen ohjeen "Käytettyjen ajoneuvojen vienti Suomesta" mukaisesti. Tarkastuksella otettujen kuvien perusteella varmistettiin piha-alueella olevan 31 autoa, joista osa voitiin kuntonsa perusteella luokitella romuajoneuvoksi. Koska aiempia kehotuksia ei oltu riittävästi noudatettu, Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta antoi päätöksen 5.5.2020 § 31, jolla määräsi kiinteistön [REDACTED] piha-alueelta poistettavan 25

romuajoneuvoja 31.10.2020 mennessä ja asetti kiinteistönomistajalle 25 000 euron uhkasakon päävelvoitteen tehosteeksi. Kiinteistönomistaja valitti päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. 27.9.2021 antamassaan päätöksessä hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja pidensi määräaikaa vuoden 2021 loppuun.

Kiinteistölle on uhkasakon asettamisen jälkeen tehty useita tarkastuksia, joilla on valvottu määräyksen noudattamista ja pyritty edistämään romuautojen vähentämistä tontilta. Tarkastuksia on tehty 15.6.2022, 23.11.2022, 22.5.2023 ja 21.8.2023. Tilanne tontilla ei ole kuitenkaan edennyt parempaan suuntaan enää 15.6.2022 tehdyn tarkastuksen jälkeen. Viimeisellä 21.8.2023 tehdyllä tarkastuksella todettiin, että tontilta poistettaviksi määräytyistä 25:sta romuajoneuvosta on poistettu 13 kappaletta ja 12 kappaletta on vielä poistamatta.

Kuuleminen uhkasakon tuomitsemisesta

Ennen uhkasakon tuomitsemista kiinteistön omistajalle on varattu mahdollisuus kirjallisen selityksen antamiseen asian ratkaisemiseen vaikuttavista tekijöistä. Selityspyyntökirje toimitettiin haastemiehen välityksellä 28.2.2023.

Kiinteistönomistaja toteaa 6.3.2023 antamassaan selityksessä, mm. että Lahden kaupunki on asettanut omistamalleni kiinteistölle uhkasakon omaisuuteni johdosta. Lähes hehtaarin kokoisella pihallani seisoneet yhdeksän Japanissa valmistettua hyötyajoneuvoa näyttävät häiritsevän virkahenkilöitä. Olen jäsen vanhojen autojen harrastajien järjestössä

”Päijät-Hämeen mobilistit”. Omistamani autot ovat Euroopassa harvinaisia, ja siten taltioimisen arvoisia. Kiinteistönomistajan antama selitys on kokonaisuudessaan nähtävänä lautakunnan jäsenille oheismateriaalina.

Uhkasakon tuomitseminen asetettua pienempänä

Uhkasakkolain 11 §:n mukaan uhkasakko voidaan tuomita asetettua pienempänä, jos päävelvoitetta on olennaiselta osalta noudatettu tai velvoitetun maksukyky on merkittävästi alentunut taikka uhkasakon määrän alentamiseen on muu perusteltu syy.

Tarkastusten perusteella voidaan todeta, että päävelvoitetta 25 romuajoneuvon poistamiseksi kiinteistöltä on olennaiselta osin noudatettu, kun yli puolet poistetuiksi määräytyistä romuajoneuvoista on poistettu (13 romuajoneuvoa on poistettu). Tämän perustella 25 000 euron uhkasakko esitetään tuomittavaksi asetettua pienempänä. Yli puolet poistettaviksi määräytyistä ajoneuvoista on poistettu, yksi pihan autoista olisi tullut katsastaa 29.11.2021 mennessä. Sen osalta romuajoneuvon määritelmä ei täysin täyty, koska se ei ole ollut vielä yli kahta vuotta katsastamatta. Lisäksi velvoitettu on eläkeläinen. Uhkasakko esitetään pienennettäväksi 10 000 euroon.

Päätöksen perustelut

Uhkasakkolain 10 §:n mukaan uhkasakon asettanut viranomainen voi tuomita uhkasakon maksettavaksi, jos päävelvoitetta ei ole noudatettu eikä noudattamatta jättämiseen ole pätevää syytä.

Edellytyksenä uhkasakon tuomitsemiselle maksettavaksi on, että uhkasakon asettamista koskeva päätös on lainvoimainen, jollei päätöstä ole säädetty tai määrätty noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta.

Uhkasakon asettamista koskeva päätös on saanut lainvoiman 27.9.2021.

Uhkasakkolain 7 §:n 1 momentin mukaan uhkasakko voidaan kohdistaa vain sellaiseen asianosaiseen, jolla on oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa päävelvoitetta.

Kiinteistönomistajaan kohdistettu uhkasakko voidaan tuomita maksettavaksi, koska päävelvoitetta ei ole kokonaisuudessaan noudatettu ja asianosaisella on ollut tosiasiallinen ja oikeudellinen mahdollisuus huolehtia velvoitteen noudattamisesta. Selityksessä päävelvoitteen noudattamatta jättämiselle ei ole esitetty mitään pätevää syytä.

Kiinteistönomistaja on vastuussa kiinteistön roskaantumisesta eikä asiassa ole ilmennyt sellaisia seikkoja, joiden perusteella kiinteistön piha-alueelta romuajoneuvojen poistamista olisi pidettävä kohtuuttomana.

Romuajoneuvojen poistamista kiinteistöltä ei tarvitse tehdä omana työnä vaan saatavilla on romuajoneuvojen noutopalveluja ja virallisia vastaanottopaikkoja, jolloin työ voidaan teettää ulkopuolisella ilman kustannuksia. Romuajoneuvoilla on positiivinen arvo, joka kattaa niiden kuljetuskustannukset.

Uhkasakkolain 13 §:n mukaan uhkasakkoa ei saa tuomita maksettavaksi, ellei sen tuomitsemisen johdosta asianosaiselle ole varattu tilaisuutta 22 §:ssä tarkoitetun selityksen antamiseen kahden vuoden kuluessa siitä, kun uhkasakon asettamispäätös on saanut lainvoiman ja päävelvoitteen täyttämistä koskeva määräaika on päättynyt, taikka jos päävelvoitetta on noudatettava määrätystä ajankohdasta alkaen, kahden vuoden kuluessa siitä, kun päävelvoitetta on rikottu.

Asianosaista on kuultu (6.3.2023) kahden vuoden kuluessa siitä, kun uhkasakon asettamispäätös sai lainvoiman Hämeenlinnan hallinto-oikeuden antaessa siitä päätöksen 27.9.2021 ja päävelvoitteen täyttämistä koskeva määräaika päättyi 31.12.2021..

Tehdyillä tarkastuksilla ajoneuvot on valokuvattu ja sen avulla listattu ja pystytty seuraamaan ajoneuvojen poistamista tontilta. Valvonnan perusteella voidaan todeta, että kaikki (18 kpl) tontilla 21.8.2023 ollutta ajoneuvoa ovat olleet siellä myös 20.1.2020 tehdystä kirjanpidosta lähtien.

Kiinteistöllä olevat ajoneuvot eivät ole tieliikennekäytössä. Kiinteistön omistaja ei ole osoittanut, että kunnostaisi ajoneuvoja vaan säilyttää ajoneuvoja tontillaan, koska ne ovat hänen näkemyksensä mukaan harvinaisia ja taltioimisen arvoisia.

Ajoneuvot ovat olleet pitkään katsastamattomina (reilusti yli kahden vuoden), niiden korjaaminen omistajan toimesta ei vaikuta todennäköiseltä

ja ajoneuvojen varastointitapa säältä suojaamattomina ja niiden silminnähden huono kunto viittaa myös siihen, että ajoneuvot ovat romuajoneuvoja.

Ajoneuvo voi olla jätelain määritelmän mukaista jätettä, vaikka sillä olisikin myynti- tai vaihtoarvoa. Periaatteita, joilla ajoneuvo voidaan määritellä jätteeksi on kuvattu Suomen ympäristökeskuksen ohjeessa "Käytettyjen ajoneuvojen vienti Suomesta" ja aiemmissa oikeustapauksissa, jossa on todettu mm, että ajoneuvo voi olla jäte esimerkiksi silloin, jos sitä ei ole katsastettu kahden vuoden kuluessa viimeisestä katsastuksen määräajan umpeutumisesta, jos sen korjauskulut ylittävät sen arvon, eikä korjaaminen ole todennäköistä tai, jos ajoneuvo on matkalla purettavaksi tai käytettäväksi varaosina.

Ajoneuvojen jäteluonteen lisäksi ajoneuvojen poistaminen pihalta on tarpeen, sillä pitkään ulkosäilytyksessä olleista käyttämättömistä ja huonokuntoisista ajoneuvoista voi aiheutua ympäristönsuojelulain (527/2014) 16 §:ssä ja 17 §:ssä kiellettyä maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Kohdekiinteistö sijaitsee Uudenkylän osayleiskaava-alueella. Alue on kaavoitettu asunto- ja kyläalueeksi. Kiinteistö on Salpausselän juuressa, jossa maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon reunamuodostuman merkitys maiseman, geologian, pohjaveden, luonnonympäristön, ilmaston, kulttuurihistorian ja virkistykseen kannalta. GTK:n maaperäkartan mukaan kiinteistön maaperä on hiekkaa ja

tarkastuksilla on todettu autoja säilytettävän taivasalla asfaltoimattomalla alueella. Kiinteistö sijaitsee Nastonharju-Uusikylä A 1. luokan pohjaveden muodostumisalueella ja lähin vedenpumppaamo sijaitsee noin 300 metriä kiinteistöltä länteen ja noin kilometrin päässä kiinteistön rajalta sijaitsee lähin vedenottamo.

Jätelain (646/2011) 72 §:n roskaamiskiellon mukaan ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä koneita, laitteita, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää aineita siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa. Jätelain 73 §:n mukaan roskaajan on poistettava roskaava esine tai aine ympäristöstä ja muutoinkin siivottava roskaantunut alue.

Jätelain 13 §:n mukaan jätettä ei saa hylätä eikä käsitellä hallitsemattomasti. Jätteestä ja jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä tai muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Jätelain 5 §:n 1 momentin mukaan jätteellä tarkoitetaan ainetta tai esinettä, jonka sen haltija on poistanut käytöstä tai aikoo poistaa käytöstä tai on velvollinen poistamaan käytöstä.

Kiinteistöllä olevista romuajoneuvoista aiheutuu jätelain 13 §:ssä tarkoitettua roskaantumista sekä jätelain 72 §:ssä tarkoitettua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista ja viihtyisyyden vähentymistä. Jätelain 75 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä siivoamisvelvollisen täyttämään velvollisuutensa.

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta katsoo, että uhkasakon tuomitseminen on tarpeen, koska romuajoneuvojen poistamiseen velvoitettu kiinteistönomistaja ei ole korjannut lainvastaista menettelyään määräyksestä huolimatta. Uhkasakko tuomitaan kuitenkin pienennettynä, koska päävelvoitetta on osittain noudatettu.

Päätöksen täytäntöönpano

Tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakutuomioistuim voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Sovelletut oikeusohjeet

Jätelaki (646/2011): 5 §, 13 §, 72 §, 73 §, 75 §, 126 §, 129, 139 §

Ympäristönsuojelulaki (527/2014): 16 §, 17 §

Uhkasakkolaki (1113/1999): 7-8 §, 10-11 §, 13 §, 18-19 §, 22-24 §

Hallintolaki (434/2003): 32-34 §, 36 §

Laki viranomaistoiminnan julkisuudesta (621/1999): 24.1 § kohta 25

Rakennus- ja ympäristölupalaakunta

Päätöspäivämäärä 05.09.2023 § 74

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Ote + tilisiirtolomake uhkasakon maksamista varten:

Kiinteistönomistaja [REDACTED],

todisteellinen tiedoksianto (haastemies) saantitodistuksin

Lainvoimainen ote + sakkoluettelo: Oikeusrekisterikeskus

Lainvoimainen ote: Maanmittauslaitos